

Kultūros ir meno projektų bei procesų stebėsenos ir analizės modeliavimo sistema

Dailės sritis

Ekspertinio vertinimo santrauka

Ši santrauka yra tyrimo *Stebėsenos, analizės ir modeliavimo sistemos kokybinių rodiklių nustatymas. Dailės sritis*, vykdomo siekiant sukurti Kultūros ir meno projektų ir procesų stebėsenos ir analizės modeliavimo sistemą (SAMS), dalis.

Parengė Ernestas Parulskis

Santrauka parengta vykdant projektą „Kultūrinės plėtros projektų ir procesų valdymo, stebėsenos ir analizės sistemos sukūrimas ir išbandymas“.

Projektas bendrai finansuojamas iš Europos socialinio fondo lėšų (Projekto Nr. 10.1.1-ESFA-V-912-01-0033).

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Lietuvos kultūros tarybai priklauso autorių turtinės teisės atgaminti bet kokia forma ar būdu, išleisti ir viešai skelbti (visą ar dalimis), įskaitant padarymą viešai prieinamu kompiuterių tinklais, tyrimą ir visas pateiktas rekomendacijas. Šios informacijos naudojimas galimas mokslo ir nekomerciniais tikslais, nurodant cituojamą šaltinį.

Autoriaus išreikštas požiūris nebūtinai sutampa su Lietuvos kultūros tarybos.

I. Dailės srities apibrėžimas

Dailės sritis (toliau – dailė) yra profesionali meninė veikla, kurios dalyvių kūryba ir šios kūrybos rezultatai yra vizualiniai objektai ir patirtys. Dailės kūrinių turinys fokusuojamas į estetinę raišką ir konstruojamas be bendradarbiavimo, neakcentuojant aktualių politinių, ekonominių, kultūrinių ir kt. socialinių kontekstų. Jei dailės kūrinio turinys komentuoja aktualų kontekstą, estetinė raiška išlieka svarbiu įrankiu formuojant kūrinio pranešimą. Dailės kūrėjai savo kūrybos procesą grindžia istorine raiškos būdų ir formų raida, kuri pagal raiškos techniką dar skirstoma į konvencines vizualaus meno šakas – tapybą, skulptūrą, grafiką, keramiką, tekstilę ir pan. bei šių šakų išvestines, ir istoriškai naujesnes vizualiojo meno šakas ir technikas – asambliažą, koliažą, objektą, instaliaciją, judančius vaizdus, videomeną, garso meną, tarpšakininius kūrinius ir kt. Dailės kūrėjų kūrybos rezultatų komercializacijos slenkstis yra žemas. Dailės srities sklaida apima individų ar institucijų rengiamas parodas, šių parodų katalogus (atspausdintus arba virtualius), dailės srities leidinius (kai dailės kūrinys arba kūriniai yra esminė leidinio turinio dalis), dailės srities proceso apžvalgą ir analitiką.

II. Dailės srities veiklų sąrašas

- Kūrinių įgyvendinimas (prodiusavimas)
- Kūrybos sklaida ir viešinimas (parodos, peržiūros, plenerai, rezidencijos, konkursai, pristatymai, katalogų leidyba ir kt.)
- Refleksijos ir tyrimai (konferencijos, kritika, apžvalgos, teorija ir kt., taip pat su tuo susijusi leidybinė veikla)
- Edukacinės programos, skirtos auditorijos plėtrai ir prieinamumui didinti (knygos, albumai, ekskursijos, paskaitos, susitikimai, viešos diskusijos, peržiūros, kūrybinės dirbtuvės ir kt.)
- Profesionalų lavinimas ir kvalifikacijos kėlimas (aukštesnės pakopos studijos, rezidencijos, kūrybinės stovyklos, seminarai ir kt.)

III. Dailės srities produktų ir paslaugų sąrašas

Dailės srities veikla sukuria trijų grupių produktus: 1) dailės kūrinius, 2) dailės kūrinių sklaidą, 3) dailės kūrinių interpretacinius ir analitinius produktus.

1. Dailės kūriniai

- a) Neužsakytas dailės kūrinys. Tai yra dailės kūrinys, sukurtas be išorinių veiksnių įtakos.
- b) Užsakytas dailės kūrinys. Tai yra dailės kūrinys, sukurtas (ar kuriamas) veikiant išorinėms veiksniams: institucijų, verslo ar privačių asmenų iniciatyva.

2. Dailės kūrinių viešinimas

- a) Atminties institucijos rengiama kuruojama konceptuali personalinė paroda
- b) Atminties institucijos rengiama nekuruojama personalinė paroda
- c) Atminties institucijos rengiama kuruojama konceptuali grupinė paroda
- d) Atminties institucijos rengiama nekuruojama grupinė paroda
- e) Dailės organizacijos rengiama kuruojama konceptuali personalinė paroda
- f) Dailės organizacijos rengiama nekuruojama personalinė paroda
- g) Dailės organizacijos rengiama kuruojama konceptuali grupinė paroda
- h) Dailės organizacijos rengiama nekuruojama grupinė paroda
- i) Institucijų ar organizacijų rengiamos virtualios parodos
- j) Dailės parodos katalogas, kai leidinyje yra tik su paroda susiję kūriniai ir tekstai
- k) Asmenine dailės kūrėjo iniciatyva surengta paroda
- l) Asmeninėje virtualioje erdvėje skelbiami dailės kūriniai

3. Dailės kūrinių interpretacija ir analitika

- a) Dailės kūrėjui skirta monografija ar gyvenimo katalogas (*catalogue raisonné*)
- b) Dailės reiškiniui (stiliui, žanrui, judėjimui, grupei) skirta monografija
- c) Dailės kūrėjui skirtas mokslinis straipsnis ar straipsnių rinkinys
- d) Dailės reiškiniui (stiliui, žanrui, judėjimui, grupei) skirtas mokslinis straipsnis ar straipsnių rinkinys
- e) Dailės kūrėjui ar dailės reiškiniui (stiliui, žanrui, judėjimui, grupei) skirta konferencija (taip pat ir virtuali)
- d) Dailės produkto (kūrinio, parodos, leidinio) operatyvus aprašymas ir įvertinimas – apžvalginis straipsnis, recenzija, reportažas, publikuojami ir tradicinėje žiniasklaidoje, ir virtualioje terpėje
- f) Dailės kūrėjui ar dailės reiškiniui (stiliui, žanrui, judėjimui, grupei) skirtas filmas

IV. Dailės srities raidos apibrėžimas

Dailės srities raida yra kompleksinis procesas, kurį vertinant būtina atsižvelgti tiek į teorinius, tiek istorinius, tiek socialinius dabarties veiksnius. Pagrindiniai veiksniai, lemiantys dailės srities raidą, yra šie.

- **Dailės samprata: teorinės ir istorinės prielaidos.** Nuo sampratos priklauso srities kūrybinių procesų pobūdis ir kryptys. (Dailės samprata, siaurąja prasme, dailės teorijoje apibrėžiama kaip į estetinę raišką besifokusuojanti kūrybinė veikla. Plačiąja prasme, dailė yra tokia meninė praktika, kuri grindžiama istorinių vizualiojo meno raiškos būdų ir formų raida).
- **Švietimo sistema** (srities profesionalų rengimas). Švietimo sistemos efektyvumas yra bene svarbiausia prielaida srities raidos dinamikai. Nuo švietimo sistemos efektyvumo priklauso srities profesionalų kompetencija ir srities dalyvių konkurencingumas vizualiųjų menų lygmeniu.
- **Institucijų tinklo simbolinis kapitalas.** Galerijų, muziejų ir kt. organizacijų, orientuotų į dailės sklaidą, kokybinė dinamika, formuojanti institucijos simbolinį kapitalą, yra vienas iš pagrindinių sklaidos intensyvumą bei srities kultūrinę reikšmę indikuojančių veiksnių.
- **Kultūros rėmimo politika.** Nors pastaruosius dvidešimt metų pagrindiniu vizualiųjų menų veiklos finansavimo šaltiniu išlieka valstybės dotacijos (tikėtina, kad ši tendencija mažai keisis ir ateityje), dailės srityje valstybės dotacijos nėra vienintelis veiksnys, nuo kurio daug priklauso ir srities kūrėjų bei projektinės veiklos intensyvumas. Ši intensyvumą dailės srityje taip pat formuoja ir nuo valstybės nepriklausomos meno rinkos suteikiamos galimybės.
- **Kūrėjų aktyvumas.** Kiekybinis kriterijus, parodantis srities profesionalų veiklų intensyvumo tendencijas, srities dinamikos indikacija. Matuojamas srities kūrėjų individualių stipendijų paraiškų kiekiu.
- **Projektinės veiklos aktyvumas.** Kiekybinis kriterijus, parodantis srities institucijų aktyvumo tendencijas, bei srities dinamikos indikacija, leidžianti vertinti srities reikšmę nacionaliniu lygmeniu.
- **Kultūrinė reikšmė.** Srities indėlis į kultūros plėtojimą nacionaliniu lygmeniu, t. y. santykinė srities veiklų apimtis, palyginti su kitomis sritimis.

V. Dailės srities projekto apibrėžimas

Dailės srities projektas yra laike terminuota projekto vykdytojo ar vykdytojų (asmens, asmenų ar institucijos, institucijų) veikla, skirta pasiekti numatytiems tikslams: į srities raidos dinamiką ir kokybę orientuota šioje srityje dirbančių ar dirbusių profesionalų menininkų, menotyrininkų, kritikų, kuratorių kūrybinės veiklos sklaida bei kūrybinio proceso palaikymas.

VI. Dailės srities raidos kokybės vertinimo kriterijai

Eil. Nr.	Kriterijaus pavadinimas	Kriterijaus aprašymas	Matavimo vienetas
1.	Kūrėjų aktyvumas	Kūrėjai, teikę paraiškas Lietuvos kultūros tarybai stipendijoms (edukacinėms ir individualioms) dailės srityje.	Metinis kūrėjų, teikusių paraiškas, skaičius
2.	Projektinės veiklos intensyvumas (paraiškos)	Bendras srities projektinės veiklos daliniam finansavimui Lietuvos kultūros tarybai teiktas paraiškų skaičius.	Metinis paraiškų skaičius
3.	Projektinės veiklos intensyvumas (ekonominė apimtis)	Vidutinė projektinės veiklos ekonominė apimtis. Leidžia (netiesiogiai) per kiekybinę analizę daryti prielaidą apie srities projektinių veiklų kokybinę kaitą.	Metinis projektinės veiklos paraiškoje prašomos sumos vidurkis
4.	Institucijų, kuriose vyksta dailės skaida, tinklo plėtra	Lietuvos kultūros tarybai projektiniam finansavimui paraiškas teikiančių atskirų organizacijų skaičius.	Metinis paraiškas teikusių organizacijų skaičius
5.	Sklaidos intensyvumas (įgyvendintų projektų skaičius)	Lietuvos kultūros tarybos iš dalies finansuotų srities projektų skaičius.	Metinis iš dalies finansuotų projektų skaičius
6.	Sklaidos intensyvumas (sklaida žiniasklaidoje)	Bendras žiniasklaidos pranešimų, anonsuojančių ar reflektuojančių Lietuvos kultūros tarybos iš dalies finansuojamus ir projekto vykdytojų įgyvendinamus srities projektus, skaičius.	Metinis žiniasklaidos pranešimų skaičius
7.	Sklaidos intensyvumas (vartotojai)	Lietuvos kultūros tarybos iš dalies finansuojamų srities projektų-rėnginių lankytojų skaičius.	Metinis lankytojų skaičius
8.	Tarptautinio bendradarbiavimo intensyvumas	Lietuvos kultūros tarybos iš dalies finansuotų srities projektų ir stipendijų, kurių veiklos orientuotos į tarptautinį bendradarbiavimą ar sklaidą užsienyje, skaičius.	Metinis projektų ir stipendijų skaičius

VII. Dailės srities raidos kokybės rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio aprašymas	Matavimo vienetas
1.	Kūrėjų aktyvumas	Pastarųjų metų paraiškas teikusių kūrėjų skaičius > ankstesnių metų paraiškas teikusių kūrėjų skaičius.	Stebimos reikšmės pokytis, vnt.
2.	Projektinės veiklos intensyvumas (paraiškų skaičius)	Pastarųjų metų srities paraiškų skaičius > ankstesnių metų srities paraiškų skaičius.	Stebimos reikšmės pokytis, vnt.
3.	Projektinės veiklos intensyvumas (ekonominė apimtis)	Vidutinė pastarųjų metų srities paraiškų prašoma suma > vidutinė ankstesnių metų srities paraiškų prašoma suma.	Stebimos reikšmės pokytis, Eur
4.	Institucijų tinklas	Pastarųjų metų paraiškas teikusių organizacijų skaičius > ankstesnių metų paraiškas teikusių organizacijų skaičius.	Stebimos reikšmės pokytis, vnt.
5.	Sklaidos intensyvumas (įgyvendintų projektų skaičius)	Pastarųjų metų iš dalies finansuotų projektų skaičius > ankstesnių metų iš dalies finansuotų projektų skaičius.	Stebimos reikšmės pokytis, vnt.
6.	Sklaidos intensyvumas (žiniasklaidos pranešimų skaičius)	Pastarųjų metų bendras žiniasklaidos pranešimų skaičius > ankstesnių metų bendras žiniasklaidos pranešimų skaičius.	Stebimos reikšmės pokytis, vnt.
7.	Sklaidos intensyvumas (vartotojai)	Pastarųjų metų bendras renginių lankytojų skaičius > ankstesnių metų bendras renginių lankytojų skaičius.	Stebimos reikšmės pokytis, vnt.
8.	Tarptautinis bendradarbiavimas	Pastarųjų metų iš dalies finansuotų projektų ir stipendijų, kurių veiklos orientuotos į tarptautinį bendradarbiavimą ar sklaidą užsienyje, skaičius > ankstesnių metų dalinai finansuotų projektų ir stipendijų, kurių veiklos orientuotos į tarptautinį bendradarbiavimą ar sklaidą užsienyje, skaičius.	Stebimos reikšmės pokytis, vnt.

VIII. Dailės srities projekto kokybės vertinimo kriterijai

Eil. Nr.	Kriterijaus pavadinimas	Kriterijaus aprašymas	Matavimo vienetas
1.	Projekto idėjos atitiktis finansuojamai sričiai	Planuojamų projektinių veiklų atitiktis kūrybinės veiklos sričiai ir finansuojamos programos prioritetams.	15 proc.
2.	Projekto idėjos meninis ar kultūrinis aktualumas	Projekto idėjos aktualumas bendrame paraiškų kontekste.	25 proc.
3.	Skaidos kompleksiškas	Planuojamų skaidos priemonių apimtis.	25 proc.
4.	Institucijos, kurioje vyks dailės projektas, simbolinio kapitalo dydis	Institucijos (lokalios ar tarptautinės) vieta dailės lauko kontekste.	15 proc.
5.	Paraiškoje pateiktos informacijos aiškumas ir argumentacijos konkretumas	Pateiktos informacijos kokybė.	10 proc.
6.	Projekto sąmatos tikslumas ir pagrįstumas	Pateiktos informacijos kokybė.	10 proc.

IX. Dailės srities projekto kokybės rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio aprašymas	Matavimo vienetas
1.	Institucinis matmuo	Projektinė veikla, kurioje vyksta išorinės institucijos įsitraukimas (projekto kuravimas, akademinis tyrimų lygmuo, projekto koordinavimas).	Taip arba ne. Jeigu taip, kokia įsitraukimo kokybė, pvz., ar kuratoriai yra reikšmingi projekto kontekste
2.	Skaidos kompleksiškas	Visuma projekte numatytų skaidos priemonių (kūrinių įgyvendinimas, paroda, katalogas ir kt. leidiniai, edukacinė programa, tyrimai ir kt.), kuriais pristatoma srities profesionalų kūrybinė veikla.	Skaidos priemonių kiekis (paroda ar pristatymas, parodą lydintys leidiniai, edukaciniai renginiai ir t. t.) ir apimtis (parodų ar pristatymų kiekis (pvz., keliaujanti paroda), pristatomų kūrinių skaičius, leidinio pobūdis (lankstukas, katalogas ar kt.), edukacinių renginių pobūdis (ar tik viešos paskaitos, ar tik ekskursijos, ar tik susitikimas su autoriais ir pan.)
3.	Kultūrinė reikšmė	Kultūrinės bendruomenės įsitraukimas, išreikštas dalyvavimo ir citavimo intensyvumu.	Projekto dalyvių skaičius, paminėjimai žiniasklaidoje
4.	Visuomeninė reikšmė	Projekto skaidos aprėptis (prieinamumas)	Lankytojų, žiūrovų skaičius

Kultūra^τ

www.kulturostyrimai.lt